

Redactioneel, 9e jaargang, nummer 4, winter 2004

Voor wie heilig geloven in de heilzame werking van de vrije markt, ook voor de publieke sector, bevat deze aflevering van Roodkoper veel ketterij. Maar, zoals de onlangs overleden Theun de Vries ooit schreef: 'Een wereld zonder ketters is er een van de verstarring in de conformiteit.' Als eerbetoon aan deze veelzijdige schrijver ontleenden wij aan zijn werk een serie 'ketterse stuivers'.

De kranten stonden en staan na de moord op Theo van Gogh nog steeds vol geketter tegen de fundamentalistische islam, respectievelijk tegen de islam als zodanig. Vooral het dagblad Trouw geeft, ook in gekrompen formaat, ruim baan aan deze naar een ander soort fundamentalisme neigende tirades. Gelukkig is er ook veel verstandige tegenspraak, onlangs nog van Geert Mak met zijn boekje Gedoemd tot kwetsbaarheid, al is dat ook weer onmiddellijk door Sylvain Ephimenco in zijn Trouw-column neergesabeld.

Vraag is of beschavingen met volle kracht op elkaar moeten botsen ('crash of civilisations'), desnoods met de teloorgang van een deel van de eigen beschaving, of dat we, met Mak en anderen, alleen zachte ('softe') krachten in de strijd moeten werpen. Zoals dat gebeurde in Brussel, op het wereldwijde congres van imams en rabbijnen, en zoals dat al jaren ook gebeurt door vredesgroepen in de Kaukasus, dat grensgebied tussen oost en west, in Nagorno-Karabagh, bijvoorbeeld.

Vooralsnog lijkt onze regering de harde hand te verkiezen. De islam staat zo ongeveer onder curatele van de AIVD; in ons maatschappelijk verkeer ontspoorde jongeren moeten vooral hard worden aangepakt, huren mogen exploderen waar het woningbeleid faalt, publieke voorzieningen worden steeds meer gemangeld onder de tucht van de markt. En het asielbeleid is om te huilen.

Van dat alles en nog veel meer spreken de bijdragen in deze aflevering van Roodkoper in diverse, ter zake kundige toonaarden.

In haar bespreking van de poëzie van Kees Ouwens citeert Anneke Reitsma diens dichtregel over een 'feit dat zich vertilt aan de realiteit'. We proberen in Roodkoper de werkelijkheid te beschrijven aan de hand van beschikbare, gegeven feiten en cijfers, als een soort handvatten waaraan je de realiteit optilt. Maar de werkelijkheid weegt vaak zo zwaar, is zo gecompliceerd en zo ernstig, dat elk feitenrelaas zich eraan vertilt. De realiteit is onbeschrijflijk. Daarom is er ook poëzie nodig, om haar in het hart te raken. Ketterse poëzie tegen de uitverkoop van de beschaving.

De discussie in Nederland over wat op allerlei terreinen verstandig beleid is, is vaak duister, warrig en onbeschaafd tot onbeschoft, zelden goed ketters. Hopelijk brengt deze beter-laat-dan-nooite aflevering van Roodkoper een beetje licht. Om met de dichter K. Michel te spreken:

Als bootjes in het donker bewegen we langs elkaar heen
Ja, maar welk donker?